

jeg sige, at naar han ogsaa vilde gøre det til en stor Sag, at Staten ikke behøvede at bringe Ofre, men tværtimod vilde tjene lidt Penge derpaa, turde dette ogsaa være et ret enestaaende Tilfælde. Naar man virkelig har rejst en stor Sag her paa Rigsdagen, har det vist sig at være uhyre sjældent, at Staten har kunnet gennemføre denne og alligevel tjene Penge derved. Jeg tror derfor, at naar Staten stiller sig som her, vil der ikke blive Tale om at komme ret langt ad denne Vej. Staten skal ikke blot ikke bringe noget som helst Offer, men skal endogsaa tjene Penge direkte ved Forrentningen straks og indirekte ved, at Befolkningstallet bliver forøget, og ved, at der bliver flere Skatteydere o. s. v. Det er en ligefrem Forretning for Statskassen, saaledes som Forslaget nu er.

Til det ærede Medlem fra Bornholm (Maegaard) skal jeg gøre en ganske kort Bemærkning. Han sagde, at det spillede ingen Rolle for vedkommende, om han skulde betale 3 eller 4 pCt. Men det spiller heller ikke nogen Rolle for Statskassen, naar vi se paa de Udlaan, der ere foregaaede, om Renten er 3 eller 4 pCt. Jeg tror dog, at det spiller en større Rolle for Laantagerne. Paa den anden Side maa jeg indrømme, at der her ikke Tale om uformuende Folk, som det synes, at det ærede Medlem fra Nykøbing (N. Jensen) tror. Han holdt jo en stor og lang Tale om de smaa i Samfundet. Men her er der slet ikke Tale om de smaa i Samfundet. Folk kunne komme ind under Loven med 20—30—40,000 Kr. Naar de blot ikke oplyser den højtærede Finansminister om, at de have saa mange Penge, saa spiller det ingen Rolle, hvor mange de have. Der er ingen Betingelser her, saaledes som der er i Husmandsloven. Men det ærede Medlem fra Nykøbing gik stadig ud fra, at det var en Lov for ubemidlede. Som et Punkt, hvor han mente, at jeg særligt var ilde stedd, udtalte han, at jeg skulde have sagt, at de store Ejendomme betalte sig bedre end de smaa. Det var ikke paa den Maade, jeg sagde det, men jeg kan godt tage det, som det ærede Medlem udtalte det. Det ærede Medlem førte selv Beviset derfor ved noget, som han ikke vilde kalde Statistik, men Oplysninger, om hvilke han dog sagde, at de vare langt fra paalidelige. Det er sjældent, at et Medlem her i Salen fremkommer med Oplysninger, om hvilke han straks siger, at de ere langt fra paalidelige. Det er noget nyt, men

jeg takker det ærede Medlem derfor, saa behøver man ikke at tro paa dem mere end nødvendigt. Men saa vidt jeg forstod, fremgik det af disse Oplysninger, at en Ejendom til 100,000 gav 5,000 i Udbytte, medens en Ejendom til 10,000 gav 1,500 i Udbytte. Det ærede Medlem nikker; jeg gaar ud fra, at han har Ret: men saa tror jeg ogsaa, at han maa indrømme, at han selv har ført Beviset for, at de store Ejendomme give det største Udbytte. Nej, han kommer til, som jeg sagde til det ærede Medlem fra Ribe (Brorsen), forrige Gang jeg havde Ordet, at føje det lille Ord „forholdsvis“ ind. Det ærede Medlem maa sige, at de mindre Landbrug betale sig *forholdsvis* bedst, men det gaar ikke at sige, at de betale sig bedst. Saa kommer man til, at 10 Husmandslodder paa tilsammen 100 Tdr. Land faa mere ud af det end en enkelt Mand, der ejer 100 Tdr. Land. Men at stille op i al Almindelighed, at det mindre Landbrug betaler sig bedst, giver det største Udbytte, gaar i alt Fald ikke an. (Afbrudelse af Halsted). Jeg skal føje det ærede Medlem og standse, jeg finder ikke Anledning til at opholde mig yderligere ved de Udtalelser, der ere fremkomne i denne Sag.

Maegaard: Jeg vil kun gøre nogle ganske enkelte Bemærkninger til de faldne Udtalelser. Jeg vil da først takke den højtærede Finansminister for de forskellige Udtalelser, han fremsatte som Svar paa mine Bemærkninger. Med Hensyn til min Henstilling om at slette Ordet „udelukkende“ i § 1 vil jeg alligevel indtil videre gerne fastholde den, saa meget mere, som den højtærede Finansminister indrømmede, at de i Administrationen gerne vilde fortolke denne Bestemmelse liberalt. Saa er der ingen Grund til at have Ordet „udelukkende“ staaende, saa maa man hellere stryge det, for saa er det lettere for Administrationen at fortolke Ordene liberalt. Jeg gaar ud fra, at naar der staar „udelukkende“, er der ingen Vej udenom.

Jeg ankede ikke over, i alt Fald gjorde jeg det ikke med Forsæt, at Bestyrelsen for disse Udstykningsforeninger ikke var lønnet. Det, jeg fremdrog, var, at hvis disse Udstykningsforeningers Bestyrelser, hvad jeg betragter som en Selvfølge, skulle ind paa en mere vidtstrakt Virksomhed, bl. a. paa at bygge Huse for adskillige af disse Parcellister, saa bør der ikke findes en Bestemmelse, der hindrer dem i at antage lønnet Medhjælp, og det gør denne Lov. Der staar ganske vist ikke noget